

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
Інститут соціальної і політичної психології

Н. Череповська, Н. Дідик, Н. Обухова

МЕДІАПСИХОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ
ПОДОЛАННЯ ТРАВМИ ВІЙНИ
(практичний посібник)

Київ – 2019

Актуальність посібника «Медіапсихологічні ресурси подолання травми війни» обумовлена такими реаліями, як збройний конфлікт на сході України та нагальною потребою у розширенні практичного інструментарію психологічної підтримки комбатантів, який би стимулював їх до вирішення власних проблем і підвищував соціальну адаптивність.

У представленому практичному посібнику пропонуються ефективні способи психологічної, ментальної підтримки з подолання травми війни у комбатантів і членів їхніх родин. Автори посібника висувують ідею ресурсності медіапсихології у процесі психологічного відновлення травмованих. Це – широке застосування різноформатного медіаконтенту, а також використання різноманітних технологій: профілактики деструктивних інформаційних впливів медіа, психологічної просвіти, опосередкованої візуальним матеріалом, самовідновлення й підвищення соціальної адаптивності за допомогою методики «Медіаклуб». Особлива увага в роботі з подолання травми приділяється спеціальним формам організації груп як комбатантів, так і членів їхніх родин.

Практичний посібник адресується психологам, військовим психологам, капеланам, офіцерам з морального психологічного забезпечення, заступникам командирів у роботі з особовим складом, соціальним педагогам та працівникам, психологам-волонтерам.

ЗМІСТ

Переднє слово

Проблема подолання травми війни у рамках медіапсихології

(Л.А. Найдьонова)

Розділ перший

I. Що таке психологічна підтримка травмованих війною?

1.1. Психосоціальна підтримка травмованих війною *(Череповська Н.)*

Види психосоціальної підтримки; емоційна, ментальна складова; її роль на підтримувальному етапі реабілітації; аудиторія

1.2. Медіа як ризики і медіа як ресурси

1.2.1. Ризики інформаційних деструктивних впливів медіа: медіатравма

1.2.2. Медіапсихологічні ресурси: медіаконтент

1.2.3. Медіапсихологічні ресурси: основні методи медіапсихології

1.3. Групова робота на підтримувальному етапі *(Дідик Н.)*

1.3.1. Роль групової роботи у контексті емоційної, ментальної підтримки

1.3.2. Характеристика груп комбатантів

1.3.3. Характеристика груп родин комбатантів

Література.

Розділ другий

II. Технології психологічної підтримки комбатантів та їх родин як набуття конструктивного досвіду

2.1. Медіаграмотність як профілактика деструктивних інформаційних впливів: методика «Я - ветеран» *(Череповська Н.)*

2.1.1. Модуль 1 «Медіамистецтво в інтернеті».

2.1.2. Модуль 2 «Реклама на телебаченні»: для чого і як це працює?

2.1.3. Модуль 3 «Телевізійні новини»: провідні технології новинних медіа

2.1.4. Модуль 4 «Пропаганда в інтернеті»: як розпізнати пропаганду й уберегтися від її психологічного впливу?

2.2. Психологічна просвіта: методика «Візуалізована психоедукація» *(Череповська Н.)*

2.2.1. Інформація та образ: суть візуалізованої психоедукації

2.2.2. Характеристика симптомів постстресових розладів та приклади з відео, кінострічок і практичні поради реагування на них

2.2.3. Практичні рекомендації щодо застосування візуалізованої психоедукації в різних групах травмованих

2.3. Саморегуляція внутрішніх емоційних станів: методика «Медіаклуб» *(Череповська)*

2.3.1. Рефлексія емоцій і почуттів щодо переглянутого медіаконтенту.

2.3.2. Ціннісно-сміслова регуляція.

2.3.3. Ресурси відновлення внутрішнього стану: медіаклуб.

2.4. Саморегуляція психоемоційних станів членів сімей комбатантів (Дідик)

2.4.1. Саморегуляція психоемоційних станів за допомогою візуального медіаконтенту

2.4.2. Психоедукація стосунків у родині за допомогою візуального медіаконтенту

2.5. Саморегуляція психологічних станів комбатантів за допомогою анімаційної проєктивної методики «Маріонетка» (Обухова Н.)

2.6. Медіаторчість комбатантів як додатковий психологічний ресурс подолання травми (Череповська Н.)

2.4.1. Що таке медіаторчість та її роль у відновленні психологічного комфорту комбатанта

2.4.2. Види медіаторчості комбатантів: фото колажі, відео ролики, пости-нариси

2.4.3. Практичні рекомендації щодо реалізації творчих задумів
Література

ДОДАТКИ

1. Словничок
2. Класифікація медіаконтенту
3. Список рекомендованих фільмів
4. Медіаклуб як універсальна методика: різні формати проведення занять
5. Методика розвитку медіаграмотності комбатантів «Я – ветеран»
6. Алгоритми критичного мислення
7. Зразки медіаторчості комбатантів
8. Методика «Маріонетка»: робочі матеріали